

aanbiedingsnotitie

Overleg en datum	Comité van Toezicht POP dd. 21 juni 2019
Titel	Stand van zaken POP3
Agendapunt	5, agendapunt 5.1
Bijlage	Bijlage 5.1.2 Waterrapportage
Doel	Ter informatie
Eigenaar	Regiebureau POP, Fer Schenk

Inhoud

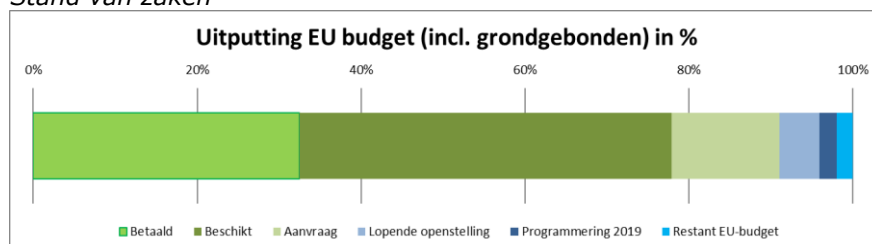
In deze notitie wordt een overzicht gegeven van de stand van zaken van de voortgang van het programma POP3 in de eerste helft van 2019. Hierbij wordt met name in gegaan op:

1. Algemene voortgang POP3 en advisering door werkgroep Financiële Heroriëntatie
2. Analyse voortgang openstellingen
3. Voortgang Wateropgave

1. Algemene voortgang POP3 en advisering door werkgroep Financiële Heroriëntatie

Het Comité van Toezicht (CVT) wordt periodiek op de hoogte gesteld over de financiële voortgang van het POP3. In deze notitie wordt de voortgang gepresenteerd op basis van de bevindingen van de werkgroep financiële heroriëntatie. Deze werkgroep is in het najaar van 2017 ingesteld en bestaat uit vertegenwoordigers van provincies, BIJ12, RVO.nl, het ministerie Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en het Regiebureau POP.

Stand van zaken

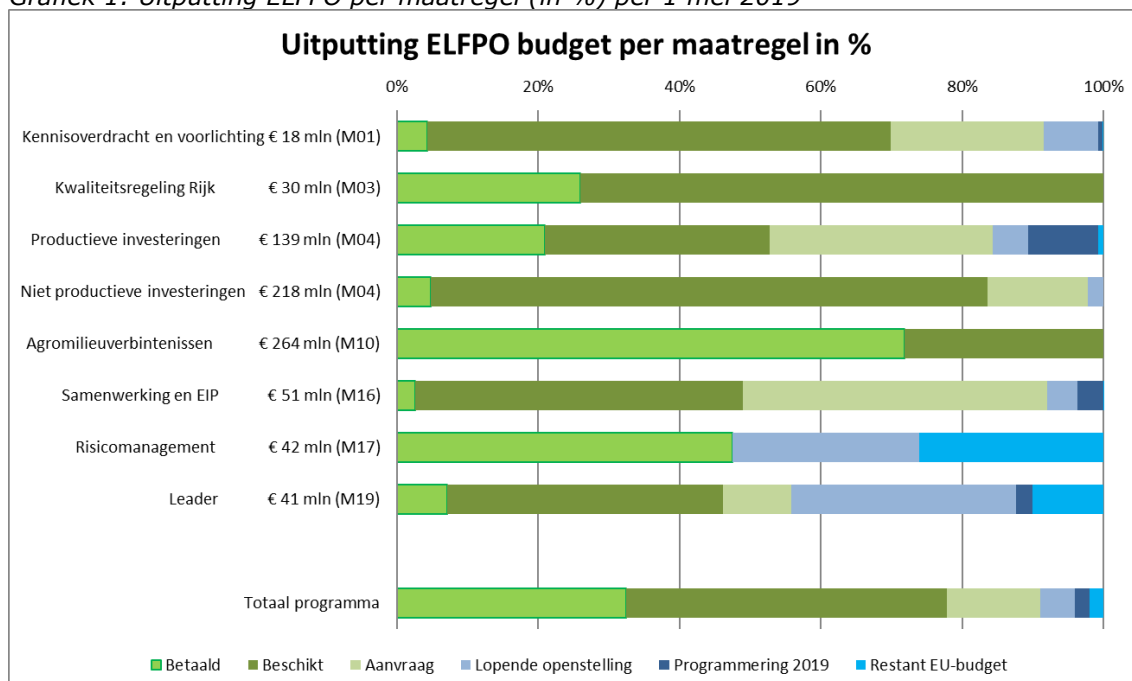
Per 1 mei 2019 was de stand van zaken als volgt:

- Er is circa € 290 miljoen gedeclareerd, waarmee praktisch de N+3 target voor eind 2019 (€ 293 mln.) is behaald.

- Ruim 90% van het totale ELFPO-budget voor Nederland is tot en met 1 mei 2019 opengesteld. Provincies en het ministerie stellen in 2019 het grootste deel van het resterende budget open. Ambitie van provincies is om eind 2019 voor circa 110% van het ELFPO-budget voor de niet grondgebonden maatregelen te verplichten. Een deel van het EU-budget wordt gereserveerd voor openstellingen voor de brede weersverzekering, LEADER en JoLa na 2019.
- Bijna 80% van het totale ELFPO-budget voor Nederland is verplicht, waarbij het grondgebonden budget ELFPO (ANLb) volledig is verplicht en het niet-grondgebonden deel voor bijna 70% (verplicht = er zijn subsidiebeschikkingen voor afgegeven).

In de onderstaande grafiek is per maatregel aangeven welk deel is gedeclareerd, welk deel is verplicht en welke delen nog worden opengesteld.

Grafiek 1: Uitputting ELFPO per maatregel (in %) per 1 mei 2019 *

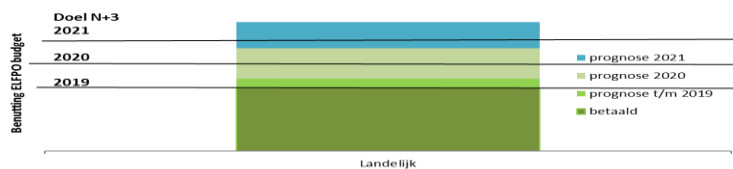
* Exclusief Technische bijstand

** Risicomanagement en LEADER worden ook in 2020 e.v. opengesteld

a. Tijdig benutting Europees middelen

Nederland heeft per 1 mei 2019 nog net niet voldoende gedeclareerd om decommittering (jaartranches 2014, 2015 en 2016) te voorkomen. Het verschil van € 3 mln. zal echter bij de eerstvolgende kwartaaldeclaratie worden gerealiseerd. Daarmee mag dus worden gesteld dat er feitelijk geen risico op decommittering bestaat.

Grafiek 2: geplande uitgaven t/m 2020 afgezet tegen de N+3 norm
Voortgang declaraties t.o.v. doelstelling N+3
periode 2018 - 2020

Het bereiken van de N+3 doelstelling blijft in de komende jaren een belangrijk aandachtspunt. In de tweede helft van 2019 zal naar verwachting de laatste openstellingen worden afgesloten met kwalitatief goede projecten. Provincies beseffen dat na 2020 de jaarlijkse EU-declaratie voor de uitvoering van de grondgebonden maatregelen komt te vervallen en alle inspanningen zich moeten richten op de niet-grondgebonden projecten. Op basis van de huidige verplichtingen lijken de N+3 doelen van 2020 en 2021 haalbaar. Voor het bereiken van de doelstelling is het vooral belangrijk dat de subsidieontvangers tijdig declareren en het betaalorgaan binnen vastgestelde termijnen een besluit nemen over de uitbetaling. De provincies, ministerie van LNV en RVO.nl zullen zich moeten inspannen om de subsidieontvangers te stimuleren tijdig kwalitatief goede declaraties in te dienen. Hierover worden met de grotere subsidieaanvragers op regionaal niveau in 2019 afspraken gemaakt.

Om de problematiek van decommittering in de periode tot en met 2023 op te vangen door onder meer vrijval van aangegane verplichtingen, hebben provincies in de openstellingen van 2019 maatregelen genomen om de verplichtingen te laten stijgen middels overprogrammering. Overprogrammering is nodig om tijdig te kunnen declareren en vrijval van verleende subsidies in de jaren 2020 -2023 op te kunnen vangen. Vrijval kan worden veroorzaakt doordat projecten worden

ingetrokken, minder kosten dan vooraf gedacht en/of worden vertraagd. Op dit moment hebben provincies en ministerie van LNV het voornemen om eind 2019 in totaal ruim € 45 mln. meer te verplichten dan aan Europees budget beschikbaar is.

b. Stand van zaken advies werkgroep Financiële heroriëntatie

In 2018 heeft de werkgroep Financiële heroriëntatie advies uitgebracht. De stand van zaken ten aanzien van de belangrijkste aanbevelingen is:

1. *Stimuleer het indienen van termijnbetalingen en verbeter het proces van termijnbetalingen.*

De planning van kasuitgaven van projecten dienen te worden gemonitord door provincies en RVO.nl. RVO.nl en provincies hebben hierover een plan opgesteld. Een belangrijk onderdeel hiervan is dat de provincies met de grootste subsidieaanvragers (o.a. waterschappen) een declaratieplan gaan opstellen dat een goed beeld geeft over verwachte declaraties, zodat voor beoordeling en tijdig declareren (N+3) meer inzicht ontstaat. In mei 2019 heeft het Regiebureau POP op verzoek van projectleiders POP-projecten en waterschappen een landelijke masterclass georganiseerd om best practices met elkaar te delen over het juist en tijdig declareren te vergemakkelijken.

2. *Stel het EU-budget volledig open in 2018 en 2019 en verplicht het gehele ELFPO-budget eind 2019.*

Provincies en het ministerie van LNV hebben de beschikbare budgetten, met uitzondering van de budgetten voor de brede weersverzekering, regeling jonge landbouwers en LEADER, medio 2019 opengesteld. Naar verwachting zijn alle aanvragen begin 2020 vastgesteld. De werkgroep Financiën monitort in het najaar of er onderdelen zijn die niet worden verplicht en zal een advies geven over de inzet hiervan.

3. *Stel meer budget beschikbaar dan het ELFPO-budget (overprogrammeren)*

Het is nodig om meer verplichtingen aan te gaan dan het landelijk ELFPO-budget, zodat de verwachte vrijval van 10% van het ELFPO-budget kan worden opgevangen en jaartranches tijdig gedeclareerd kunnen worden (voorkomen decommitting).

De meeste provincies hebben actie ondernomen om over te programmeren. Per saldo is eind 2019 omstreeks 10% extra verplicht. De afspraken over vastleggen van de overprogrammering (schriftelijk melden bij RVO.nl) worden nageleefd. Hiermee hebben provincies meer zekerheid dat in 2022 en 2023

voldoende kan worden gedeclareerd om de verwachte vrijval op verplichtingen op te vangen.

4. *Onderzoek de mogelijkheid om in 2019 een uniforme subsidieregeling Klimaat open te stellen.*

Gelijktijdig met de uitwerking van het Klimaatakkoord met het Rijk onderzoeken provincies, RVO.nl en het ministerie een landelijke uniforme subsidieregeling Klimaat in 2019.

In een gezamenlijke werkgroep van provincies, ministerie, IPO en RVO.nl zijn de mogelijkheden van de regeling onderzocht. Tussentijdse conclusie is dat er op dit moment onvoldoende zekerheid is over het beschikbare EU-budget en mogelijke cofinanciering uit de klimaatveloppe. Provincies en ministerie hebben gevraagd aan de werkgroep financiën om mogelijkheden aan te geven voor de financiering van een landelijke klimaatregeling. Bovendien zal de werkgroep alvast een klimaatregeling voor investeringen uitwerken. Mocht in de tweede helft van het jaar blijken dat er financiële mogelijkheden zijn om deze middelen in te zetten, dan kan een dergelijke regeling snel opengesteld.

2. Analyse voortgang openstellingen

Tabel 1: *Overzicht opbouw dossiers over de maatregelen per 1 mei 2019.*

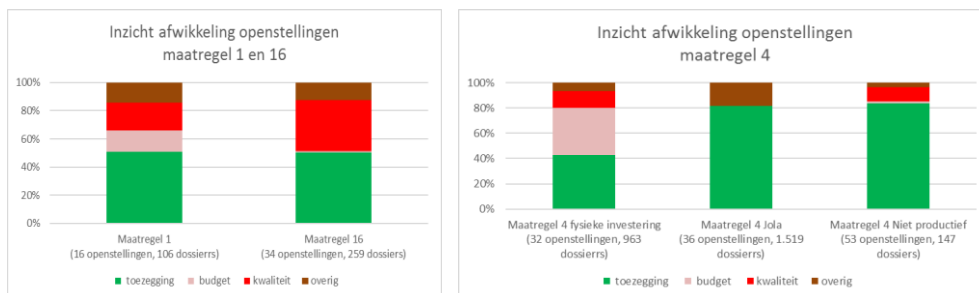
Maatregel	Niet		In		Afgewezen	Afgerond
	Ontvangen	ontvankelijk	Toegewezen	behandeling		
Kennisoverdracht en voorlichting (M01)	217	6	88	40	83	1
Kwaliteitsregeling Rijk (M3)	1.825	27	1.729	68	1	
Productieve investeringen (M04)	4.904	185	2.150	1.523	1.046	553
Niet productieve investeringen (M04)	347	8	189	51	99	7
Samenwerking en EIP (M16)	537	30	209	106	192	8
Leader (M19)	469	49	265	62	93	25
Totaal	8.299	305	4.630	1.850	1.514	594
		4%	56%	22%	18%	13%

Op 1 mei 2019 zijn 272 van de 321 gesloten openstellingen niet grondgebonden volledig afgehandeld. De resultaten van de afgesloten openstellingen zijn wisselend. In totaal blijkt dat ongeveer 70% van het beschikbare budget is verleend. In de eerste jaren zijn op basis van de ervaringen openstellingen geoptimaliseerd.

Begin 2019 is opnieuw een uitvraag bij de provincies gedaan om inzicht te krijgen in de achterliggende redenen voor het relatief grote aantal afwijzingen.

In de onderstaand grafieken is de volgende vierdeling gemaakt:

1. Toegezegd; de aanvraag leidde tot een subsidieverlening
2. Afwijzing **budget**: aantal goede aanvragen overstijgt het beschikbare budget
3. Afwijzing **kwaliteit**: ingediende projectvoorstellen hebben inhoudelijk onvoldoende kwaliteit
4. Afwijzing **overig**: tijdens de beoordeling zijn gronden gevonden om projectvoorstel af te wijzen (onder meer onvoldoende bewijslast subsidiabele kosten)

Bij de maatregelen 1 en 16 wordt de beoordeling van de subsidieaanvragen inhoudelijk beoordeeld door de (onafhankelijke) adviescommissie. Dit leidt tot duidelijke scheiding van kwalitatief goede en minder goede voorstellen. Bij maatregel 4 (niet productief) heeft de adviescommissie regelmatig ook een rol. De subsidieaanvragen van professionele organisaties (o.a. waterschappen) hebben hier echter een hogere kwaliteit. Uit de begin 2019 uitgevoerde evaluaties blijkt dat de rol van de adviescommissie inderdaad leidt tot betere projectvoorstellen.

De beschikbare budgetten bij de maatregelen 1 en maatregel 4 (fysieke investeringen) zijn onvoldoende om alle goede projectvoorstellen te honoreren. De beschikbare cofinanciering van de provincies voor deze maatregelen is hier een knelpunt. Provincies geven aan dat de begroting van de provincie verschillende beleidsvelden kent waaruit de maatregelen van POP3 betaald worden. Fysieke investeringen worden vaak betaald uit een ander beleidsveld (landbouw) dan de niet productieve investeringen (biodiversiteit).

In elke openstelling zitten dossiers die niet volledig zijn en dan ook worden afgewezen. Regelmatig komen deze aanvragen bij een volgende openstelling in aangepaste vorm terug.

3. Voortgang Wateropgave

De wateropgave is een belangrijk bestuurlijk aandachtspunt vanwege de afspraken gemaakt tussen Rijk (ministerie I&M en LNV), provincies, waterschappen en LTO. De adviesgroep Water rapporteert aan het Comité van Toezicht en adviseert over het oplossen van mogelijke knelpunten in de voortgang. Vanwege de bestuurlijke afspraken is de opgave groter dan de maatregelen binnen het POP3. De inzet van de overige middelen worden met provinciale of regionale maatregelen beschikbaar gesteld.

Voor het inzicht wordt aan het CvT aangeboden het dashboard (bijlage 5.1.2) waarin de voortgang per 1 april 2019 zichtbaar is.

Conclusies over inzet Watermiddelen voor Nitraat en KRW

1. De inzet van de EU-middelen (€ 100 mln.) voor de internationale waterdoelen (gericht op behalen doelen Nitraatrichtlijn en KRW) zijn bijna volledig ingezet. Naar verwachting hebben de provincies alle middelen minimaal opengesteld in de eerste helft van 2019. De vaststelling van de projectvoorstellen zal naar verwachting medio 2019 zijn afgerond.
  2. Op 1 april 2019 hebben subsidieaanvragers voor ruim € 95 mln. projectvoorstellen ingediend, hiervan is € 85 mln. beschikt en doorloopt € 10 mln. de beoordelingsfase.
  3. De inzet van de nationale middelen t.b.v. vermindering uit- en afspoeling nutriënten (€ 100 mln.) wordt ook zichtbaar. Ruim € 57 mln. is gereserveerd voor projecten in uitvoering en € 13 mln. voor projecten in voorbereiding. Tevens zijn projecten afgerond (€ 7 mln.).
  4. 620 waterprojecten zijn in ontwikkeling en uitvoering, waarvan ongeveer 85% een bijdrage levert aan de waterkwaliteit (waaronder vermindering van emissie nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen).
-